

כה' בחשוון תשע"א
2 בנובמבר 2010
X10441

מדד "100" יצואני הסחורות המובילים בתעשייה הישראלית רבעון שלישי 2010

א. רקע כללי

מדד היצואנים המובילים בתעשייה בישראל נועד להוות חיישן ראשוני לזיהוי שינויים בייצוא הסחורות בישראל.

בניית המדד ומעקב אחר התפתחותו לאורך זמן נועדה לקדם שתי מטרות מרכזיות: **ראשית**, הספקת מידע רצוף, שוטף ועדכני על התפתחות הייצוא של היצואנים המובילים בישראל שנועדה לקדם שורה של נושאים כדלקמן: (א) להעמיק את ההבנה במשתנים הקובעים את התפתחות הייצוא ברמת החברות, אזורי סחר, סוגי סחורות והסכמי סחר בין המדינות. (ב) לסייע למשרד לגבש את מדיניותו ביחס לכווני הייצוא העדיפים בכלל והתמיכה בחברות המייצאות בפרט. (ג) לאתר חסמים ושינויים מתהווים במגמות ההתפתחות של ייצוא הסחורות של 100 היצואנים הגדולים. **שנית**, לסייע למשרד בייזום ובבניית תוכניות וכלים להגברת הייצוא בקרב חברות מייצאות בהתבסס על הניסיון שנצבר לגבי היצואניות המובילות. המדד הראשוני נבנה על בסיס קבצי נתוני הייצוא של 100 היצואנים המובילים בישראל המתבסס על דיווח של רישומי המכס משנת 2005. הייצואנים המובילים היו ברבעון השלישי של שנת 2010 כ-50.6% מכלל ייצוא הסחורות וכ-66.5% מכלל הייצוא התעשייתי ללא יהלומים.

המדד מלווה מדי רבעון את נתוני התפתחות הייצוא בחמישה התחומים הבאים:

- ✓ סך הייצוא - סך הייצוא של 100 היצואנים המובילים בכל רבעון.
- ✓ הייצוא לפי רמה טכנולוגית - טכנולוגיה עילית¹, טכנולוגיה מעורבת עילית², טכנולוגיה מעורבת מסורתית³, טכנולוגיה מסורתית⁴.
- ✓ הייצוא לפי שלשה אזורי סחר מרכזיים - אירופה, צפון אמריקה ואסיה.
- ✓ הייצוא לפי גודל מפעל - עד 500 עובדים, 501 עד 999 עובדים, 1000 עובדים ויותר.

¹ לפי הגדרת למ"ס. טכנולוגיה עילית כוללת: מכונות למשרד ומחשוב(30),רכיבים אלקטרוניים (32), ציוד תקשורת אלקטרוני(33), ציוד לבקרה ולפיקוח(34), תרופות(245).

² לפי הגדרת למ"ס. טכנולוגיה מעורבת עילית כוללת: כימיקלים וזיקוק נפט למעט תרופות(23,24), להוציא (245), מכונות וציוד(29), ציוד ומנועים חשמליים(31), ציוד הובלה לנמ"א(358), כלי רכב מנועיים (35 להוציא 353,355,358).

³ לפי הגדרת למ"ס. טכנולוגיה מעורבת מסורתית כוללת: כריה וחציבה(10,11,12,13), גומי ופלסטיק(25), מינרלים אל מתכתיים(26), מתכות אל ברזיליות ויקרות(271,273), מוצרי ברזל ופלדה(274,272,270), מוצרי מתכת(28), כלי שיט(353), תכשיטים וצורפות(38), מוצרים לנמ"א(39).

⁴ לפי הגדרת למ"ס. טכנולוגיה מסורתית כוללת: מזון, משקאות וטבק(14,15,16), טכסטיל, הלבשה ועור(17,18,19), נייר, דפוס ומוצריו(21,22), מוצרי עץ ורהיטים(36,20).

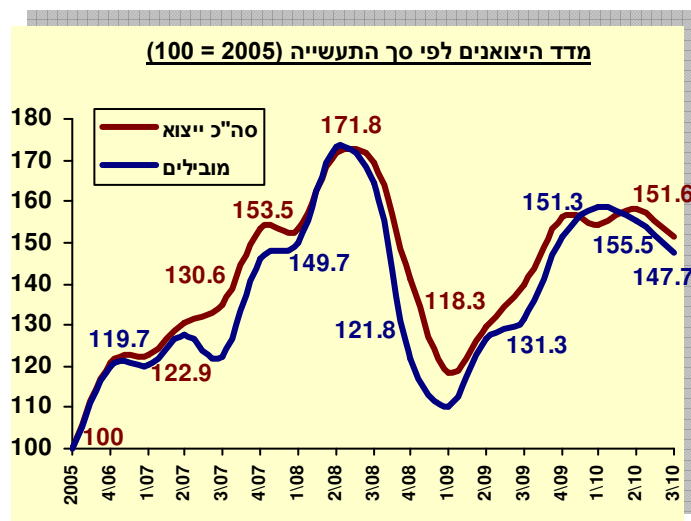
✓ הייצוא למדינות יעד שהמשרד מבקש לקדם – ברזיל, הודו, וייטנאם, מקסיקו, סין, קוריאה ורוסיה.

הפרסום בהמשך הינו הפרסום העוקב התשיעי במספר. מדד 100 היצואנים המובילים פורסם לראשונה בנובמבר 2006.

ג. מדד 100 היצואנים המובילים⁵

מדד 100 היצואנים המובילים

סך הייצוא של 100 היצואנים המובילים ברבעון השלישי של 2010 עמד על 6.45 מיליארד דולר בהשוואה ל- 6.8 מיליארד דולר ברבעון השני של 2010 ו- 5.7 מיליארד דולר ברבעון המקביל אשתקד. על פי הנתונים הללו קטן סך הייצוא של 100 היצואנים המובילים בישראל ברבעון השלישי של 2010 בכ-5.1% ביחס לרבעון הקודם. ביחס לרבעון המקביל אשתקד עלה סך הייצוא בכ-13.1%. הקיטון במדד ברבעון השלישי בא לאחר עליה של המדד ברבעון השני של 2010 בשיעור של כ-11.3%. מדד 100 היצואנים הגדולים עמד ברבעון השוטף על 147.7 נקודות ביחס למדד הבסיס שנקבע על פי ממוצע רבעוני של הייצוא בשנת 2005. סך הייצוא של היצואנים המובילים קטן כאמור בכ-5.1% ביחס לרבעון הקודם, לעומת הקיטון הרבעוני בסך הייצוא התעשייתי ללא יהלומים שעמד על כ-4.2%. ניתן ליחס את השינויים במרכיבי הייצוא ברבעון השלישי של 2010 למספר גורמים:

✓ לאחר התאוששות ניכרת מהמשבר הכלכלי העולמי שהחלה ברבעון השלישי של 2009 ונמשכה עד הרבעון השני של 2010, יורד מדד ייצוא הגדולים, לראשונה מאז התאושש, ועומד על רמה נמוכה משל הרבעון הקודם אולם עדיין גבוהה יותר מהייצוא ברבעון הראשון של 2010 ובכל אחד מהרבעונים האחרונים של 2009.

שערו הממוצע של הדולר ביחס לשקל עלה בכ-0.3% ביחס לרבעון הקודם ועמד על 3.799 ₪ לדולר. שינוי זה ככל הנראה לא פגע ברווחיות הייצוא הדולרי בפרמטר של השפעת שער החליפין.

✓ ברבעון זה ירדו תקבולי הייצוא בתחום הכימיקלים לצרכי חקלאות בכ-15.1% (כפי שמשקף בענף הכרייה והחציבה) ביחס לרבעון הקודם.

✓ ירידה חדה בייצוא בתחום הכימיה וזקוק נפט (26.3%).

✓ המשך הירידה החדה בשיעור של כ-20.6% בענפי הפלסטיק והגומי.

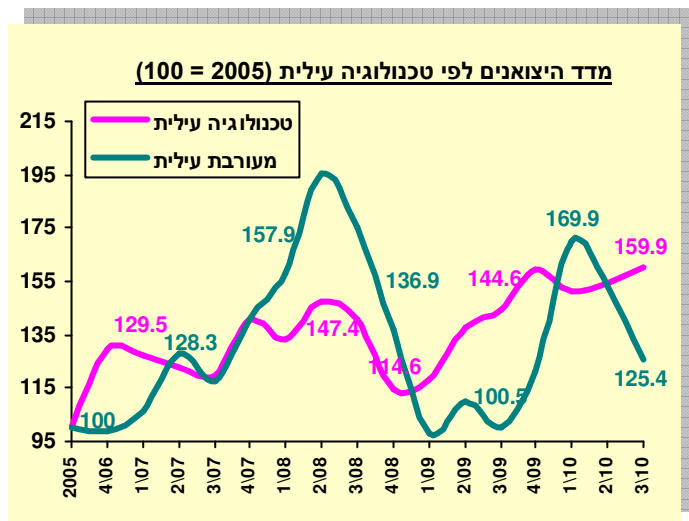
עליה של כ-4.1% בענף הרכיבים האלקטרוניים.

✓ עליה של פחות מ-1% בענף כלי טיס.

⁵ הערה: הנתונים של הרבעונים הקודמים, עוברים עידכונים/תיקונים ולכן יתכנו הבדלים קטנים מול הודעות קודמות.

- ✓ ירידה קלה של כ- 0.4% בענף התרופות.
 - ✓ עליה נאה של כ-33.6% בענפי התקשורת האלקטרונית
 - ✓ התייצבות ביצוא ציוד לבקרה ופיקוח (ירידה של 0.3%).
- ראוי להזכיר כי קיימת תנודתיות במדד שמקורה בשינויים עונתיים.

המדד לפי רמה טכנולוגית

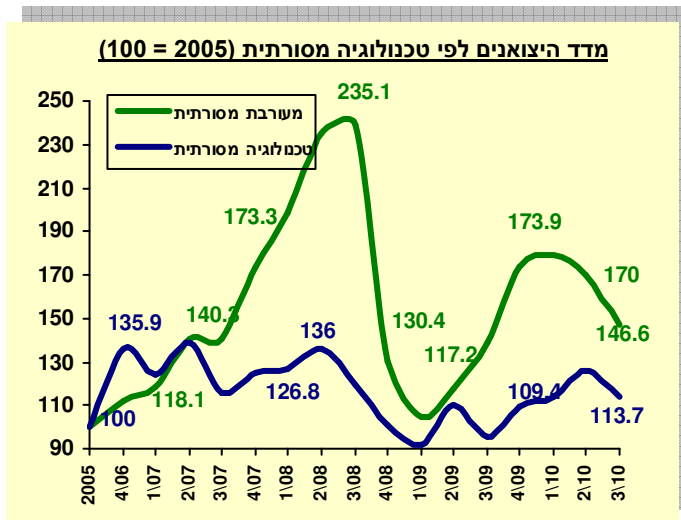

ברבעון השלישי 2010 עמד ייצוא המובילים בתחום הטכנולוגיה העילית על כ-3.87 מיליארד דולר דהיינו 60.0% מסך הייצוא מקרב 100 היצואנים המובילים. הייצוא בתחום הטכנולוגיה המעורבת - עילית היווה כ- 19.4% מייצוא 100 הגדולים ועמד על כ-1252.2 מיליון דולר. בענפי הטכנולוגיה המסורתית והמעורבת מסורתית הייצוא היווה 20.6% והסתכם ביחד לכ-1.33 מיליארד דולר, מזה 216.5 מיליון דולר בתחום הטכנולוגיה המסורתית.

הייצוא ברבעון השלישי 2010 גדל ביחס לרבעון השני של 2010 רק בטכנולוגיה העילית וירד בשאר הטכנולוגיות. תחום הטכנולוגיה העילית גדל בכ-3.7% ביחס לרבעון הקודם, בתחום הטכנולוגיה העילית מעורבת חל קיטון של ב-18.2%, בטכנולוגיה המסורתית מעורבת ירידה של כ-13.7% ובטכנולוגיה המסורתית ירידה של כ-9.4%.

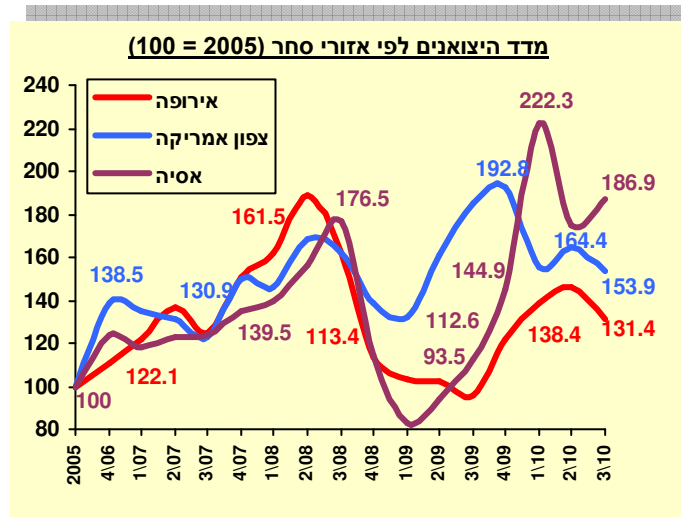
בהסתכלות רב שנתית עלה הייצוא ברבעון השלישי 2010 בטכנולוגיה העילית בכ-13.4% וירד בכל שאר הטכנולוגיות: ירידה של כ-10.9% בטכנולוגיה העילית מעורבת, ירידה של כ-15.4% בטכנולוגיה המסורתית מעורבת וירידה של כ-9.6% בטכנולוגיה המסורתית לעומת רבעון הבסיס. היצוא בתחום המתכת ירד בכ-4.8% ביחס לרבעון השני של 2010. סך היצוא של היצואנים המובילים בתחום הפלסטיקה והגומי רשם ירידה חדה של כ-20.6%. שני ענפים אלה היוו ברבעון השלישי של 2010 כ-58.1% מקבוצת הטכנולוגיה המסורתית מעורבת.

מבין כל תחומי הטכנולוגיה בולטת בעלייה ביצוא (כ-13.4% רב שנתי) הטכנולוגיה העילית, המיוצג ע"י 51 יצואנים מתוך המאה המובילים בתעשייה, בשעה ששאר הטכנולוגיות מצויות בירידה. עליה בשיעור של כ-4.1% ביצוא נרשמה בתחום הרכיבים האלקטרוניים. בהשוואה לרבעון המקביל אשתקד מדד יצואני הטכנולוגיה העילית עלה ב-10.6%.

היצואנים המשתייכים לקבוצת הטכנולוגיה המסורתית, שלהם משקל נמוך יחסית מכלל 100 היצואנים המובילים, רשמו ירידה של 9.6% בין הרבעון השלישי 2010 לעומת הרבעון השני של השנה. בייצוא תחום המזון והמשקאות חלה ירידה בשיעור של 10.1% ואילו תחום הטכסטיל וההלבשה ירד בכ- 8.7%. בהשוואה לרבעון הקודם אשתקד עלה הייצוא בתחום הטכנולוגיה מסורתית מעורבת בכ- 6% ואילו המדד בתחום הטכנולוגיה המסורתית עלה בשיעור של כ- 18.7%.

המדד לפי אזורי סחר

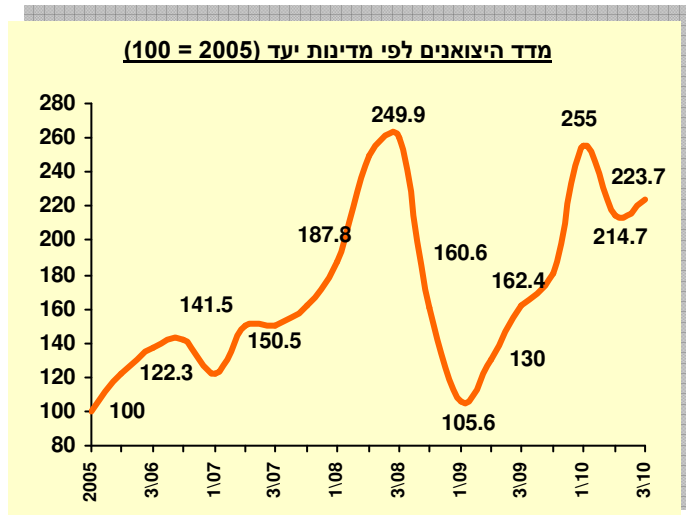
ברבעון השלישי של שנת 2010 85.7% מכלל ייצוא 100 היצואנים המובילים יועד לשלשה גושי הסחר: אירופה, צפון אמריקה ואסיה. זוהי רמה דומה ביחס לרמת הייצוא של הרבעון המקביל בשנת 2009 וביחס לרבעון הקודם. בהמשך לכך עולה כי ברבעון השלישי של שנת 2010 הייצוא לצפון אמריקה הינו הגדול ביותר מבין שלושת הגושים ומהווה כ- 33.2% יותר מאשר לאירופה אשר היווה כ- 32.4%. הייצוא למדינות אסיה

מהווה כ- 20.1%. הירידה ביצוא לאירופה ברבעון זה ביחס לרבעון קודם עמדה על כ- 9.7% לצפון אמריקה ירידה של כ- 6.4%, זאת לעומת עליה ביצוא לאסיה בשיעור של כ- 6.8%. המדד מורה על ירידה (9.7%) בייצוא לאירופה, מדד 131.4 ברבעון השלישי 2010 כאשר הייצוא לצפון אמריקה ירד בכ- 6.4% למדד 153.9 ואילו הייצוא לאסיה עלה כאמור ב- 6.8%. ברבעון השלישי של השנה המדד לאסיה עמד על 186.9 לעומת 175.2 ברבעון השני של 2010. הירידה ביצוא לאירופה ברבעון השלישי 2010 חלה בכל קבוצות הטכנולוגיה למעט הטכנולוגיה העילית. בקבוצות הטכנולוגיה העילית מעורבת ירד הייצוא בכ- 30.9%. בטכנולוגיה העילית עליה של כ- 26.6%. בטכנולוגיה המסורתית מעורבת חלה ירידה של 21.9% ובטכנולוגיה המסורתית ירידה של כ- 19.4%.

הייצוא לצפון אמריקה (ארה"ב, קנדה ומקסיקו) ירד ברבעון השלישי של 2010 בכ- 6.4% בהשוואה לרבעון השני של השנה. ברבעון זה נרשמה לצפון אמריקה עליה ביצוא הטכנולוגיה המסורתית בלבד שהסתכמה בכ- 5.3%. בתחום מוצרי הטכנולוגיה המסורתית מעורבת ירד הייצוא בכ- 5.4%, בתחום מוצרי הטכנולוגיה העילית מעורבת חלה ירידה של כ- 10.4% ובתחום הטכנולוגיה העילית ירידה של כ- 6.5%.

באשר ליצוא לאסיה: ברבעון זה חלה עליה ביצוא מוצרים לגוש זה ביחס לרבעון קודם בסוגי הטכנולוגיה העילית (כ- 15.5%), העילית מעורבת (כ- 21.2%) והמסורתית (1.9%). בתחום הטכנולוגיה המסורתית מעורבת חלה ירידה בשיעור של כ- 21.55. בסך הכל עלה היצוא הכולל לגוש סחר זה בכ-6.8%.

המדד לפי מדינות יצר

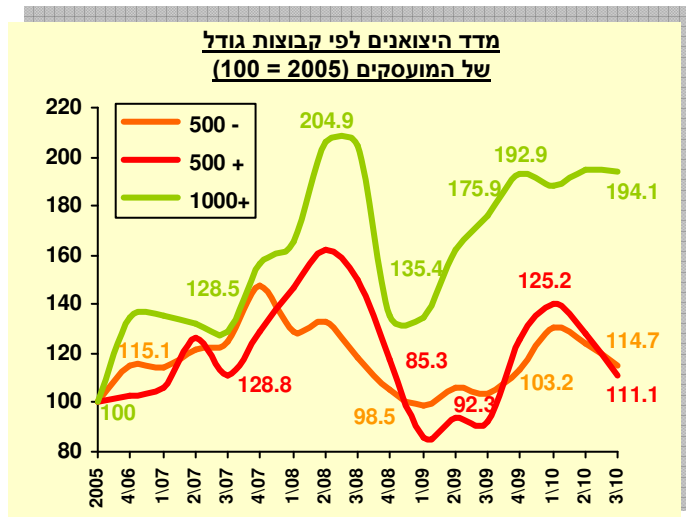

משרד התמ"ת הגדיר שבע מדינות יעד לקידום הייצוא: ברזיל, הודו, וייטנאם, מקסיקו, סין, קוריאה ורוסיה. 100 היצואנים המובילים ייצאו למדינות הללו ברבעון השלישי של 2010 ב-1,032 מיליון דולר סכום המהווה כ-16% מכלל הייצוא של 100 היצואנים המובילים. ברבעון זה קטן היצוא לברזיל, להודו, ולקוריאה ביחס לרבעון הקודם בניגוד לייצוא לויטנאם, לסין למקסיקו ולרוסיה שעלה.

ברבעון השלישי של שנת 2010 עמד המדד של היצוא למדינות היעד על 223.7, עליה של כ-4.2% לעומת הרבעון הקודם.

בתום הרבעון השלישי 2010 סין מובילה במקום הראשון מבחינת נפח היצוא לארצות היעד לאחר שהיא מקדימה את הודו שהובילה עד התקופה האחרונה.

המדד לפי אזור החברה לפי קבוצות אזור המוצקים

בחינת הייצוא לפי גודל המפעל (הנמדד על פי מספר מועסקים), מאפשרת ללמוד על השונות בהתנהגות החברות הגדולות לעומת המעסיקות הקטנות.

המפעלים הגדולים המעסיקים מעל ל-1000 עובדים ייצאו בסכום כולל של כ-3.63 מיליארד דולר ברבעון השלישי 2010 והיוו 56.4% מכלל ייצוא של מאה היצואנים המובילים..מפעלים המעסיקים בין 500 ל-1000 עובדים ייצאו בסכום של 1.45 מיליארד דולר (22.5%) ואילו

המפעלים הקטנים יותר המעסיקים עד 500 עובדים ייצאו בסכום כולל של 1.37 מיליארד דולר (21.2%). בהשוואת הרבעון השלישי של שנת 2010 לרבעון הקודם ניכרת ירידה של כ-7.5%, ביצואם של המעסיקים הקטנים (עד 500 מועסקים) וירידה של כ-13.1% אצל המעסיקים הבינוניים (501 עד 1000 מועסקים). יצואם של המעסיקים הגדולים (מעל 1,000 עובדים) ירד בשיעור זעיר של כ-0.2% ובכך נעצרה מגמת הגידול שאפיינה את המעסיקים הגדולים בחמשת הרבעונים האחרונים למעט הרבעון הראשון של 2010.